

**ANALIZA
UVOĐENJA DIFERENCIRANIH STOPA POREZA NA DOHODAK
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, juni 2015. godine

Sadržaj

Uvod	3
O porezu na dohodak	3
Progresivno naspram proporcionalnog oporezivanja.....	5
Porez na dohodak u Federaciji Bosne i Hercegovine	6
Analiza različitih opcija uvođenja diferenciranja poreznih stopa na dohodak od nesamostalne djelatnosti	10

Uvod

U Federaciji Bosne i Hercegovine, sadašnjih način obračuna poreza na dohodak, postoji od 2008. godine. Od samog početka pa do danas, vodile su se rasprave o tome da li je Federaciji BiH potrebna jedna ili više diferenciranih stopa poreza na dohodak. Opšti zaključak stručne javnosti je bio da je u trenutku uvođenja poreza, dakle 2008. godine, najbolje rješenje oporezivanje jednom stopom, a da se vremenom razmotre mogućnosti diferenciranja. Podsjetimo da se prema važećim propisima o porezu na dohodak u Federaciji BiH, dohodak od nesamostalne djelatnosti oporezuje jedinstvenom stopom od 10% na osnovicu koju čini neto plaća sa ukalkulisanim porezom po umanjenju ličnog odbitka. Ova stopa se primjenjuje na sve ostvarene oporezive dohotke od nesamostalne djelatnosti, bez obzira na visinu istih. Iako je ovaj sistem oporezivanja u primjeni više od 6 godina, činjenica je da su i danas prisutne rasprave o tome da li je ovaj proporcionalni sistem adekvatan za naše društvo ili bismo trebali uvoditi progresivni sistem sa više stopa.

Cilj analize je da se sagleda nekoliko varijanti uvođenja diferenciranih stopa poreza na dohodak od nesamostalne djelatnosti, pri čemu se niži ostvareni dohotci oporezuju sa nultom stopom, kako bi se zaposlenicima sa najnižim primanjima stvorile pretpostavke za povećanje iznosa neto plata, a samim tim i povećanje životnog standarda. Za ostale plate bi se uvele diferencirane stope, sa ciljem da ukupna opterećenja poslodavcima po osnovu troškova rada ostanu nepromijenjena. Neutralan princip, sa stanovišta ukupnih javnih prihoda i ukupnih troškova poslodavaca (u masi na nivou svih poslodavaca u FBiH), u cjelosti je moguće postići ako bi se stope poreza za pojedine razrede propisale u brojkama sa decimalama. Pošto je praksa da se poreske stope propisuju u cijelim brojevima, moguće su male razlike između iznosa poreza prema postojećem obračunu i iznosa poreza prema obračunu po diferenciranim stopama.

O porezu na dohodak

Činjenica je da je najveći broj različitih vrsta poreza u savremenim poreskim sistemima nastajao spontano, u periodima kada su države imale potrebu da osiguraju nove izvore za finansiranje vanrednih javnih rashoda, prije svega rashoda za odbranu. U tim periodima, države su se susretale sa ogromnim rashodima za koje je trebalo osigurati izvore. Zbog toga je često dolazilo do poreskih reformi koje su podrazumijevale ili promjene postojećih stopa ili uvođenje novih vrsta poreznih oblika, a veoma često je značilo oboje. Osnovni cilj reforme poreske politike je osiguranje potrebnog iznosa poreskih prihoda, uz odgovarajuće ekonomske efekte. Stoga, dizajniranje reforme određenog poreskog oblika podrazumijeva podešavanje njegovih osnovnih elemenata na način koji će osigurati potreban (ciljani) iznos poreskih prihoda.

Porez na dohodak, kao i većina drugih poreskih instrumenata, nastao je kao izraz potrebe države da osigura dodatne izvore finansiranja svojih aktivnosti. Prvi put se javlja krajem XVIII vijeka u Velikoj Britaniji kao „porez za finansiranje rata protiv Napoleona“, a nakon toga, uvođenje počinje i u Njemačkoj. Primjena poreza na dohodak u velikom broju zemalja je doživjela ekspanziju krajem XIX i početkom XX vijeka. Danas, u savremenim poreskim sistemima, naročito u razvijenim državama, porez na dohodak je jedan od najznačajnijih instrumenata porezne, ali i ekonomske politike. Obzirom da se oporezivanjem dohotka mijenja raspoloživi dohodak stanovništva, izraženi značaj kod oporezivanja dohotka imaju i brojni drugi, prije svega ekonomski ciljevi, ali i različiti neekonomski ciljevi, koji se odgovarajućim politikama mogu postići.

Bez obzira na izbor načina oporezivanja dohotka, cilj je imati pravedan način obračuna i plaćanja poreza na dohodak. Međutim, o konceptu pravednosti ne postoji jedinstven stav budući da ga se različito posmatra.

U širem smislu, koncept pravednosti se može posmatrati kroz dva ključna načela u poreznom sistemu. To su „načelo korisnosti i načelo porezne snage. Korisnost podrazumijeva da treba ostvariti plaćanja sukladno primljenim javnim uslugama, na osnovu čega se porez plaća ovisno o materijalnom stanju, tako da bogatiji plaćaju više.“¹ S druge strane, „danas je sve veći naglasak na poreznoj snazi, a suvremena doktrina porezne snage nastala je nakon što je uznapredovao predstavnički tip vladavine, uz proširivanje prihvaćenih funkcija države. Tako se smatra da su ukupni i nužni, javni prihodi zadani, te se od svakoga poreznog obveznika zahtjeva da pridonese sukladno vlastitoj poreznoj snazi.“²

Prema tome, koncept pravednosti predstavlja ključni princip savremenih poreskih sistema, po kojem građani trebaju plaćati poreze i snositi teret u skladu sa dohotkom koji ostvaruju.

U ekonomskoj teoriji postoje dva aspekta poreske pravednosti – horizontalna i vertikalna pravednost. Horizontalna pravednost podrazumijeva da poreski obveznici koji imaju iste nivoe dohotka plaćaju jednak iznos poreza. Vertikalna pravednost podrazumijeva da poreski obveznici sa višim nivoima dohotka plaćaju viši iznos poreza, ne samo u apsolutnom, već i u relativnom iznosu. Horizontalna pravednost ili princip da poreski obveznici sa istim nivoom dohotka plaćaju isti iznos poreza je široko prihvaćeno načelo u stručnim i naučnim krugovima, nasuprot načelu vertikalne pravednosti koje je posljedica subjektivnih vrijednosti razvijenih u jednom društvu, sa ciljem unapređenja socijalne kohezije. Poreski sistemi u kojima se primjenjuju proporcionalne poreske stope su zasnovani na načelu horizontalne pravednosti, dok progresivni poreski sistemi u osnovi imaju načelo vertikalne pravednosti.

---

¹ Dr. sc. Predrag Bejaković, Povijesni razvoj teorije o pravednosti oporezivanja, Institut za javne finansije, Zagreb, 2012.

² Dr. sc. Predrag Bejaković, Povijesni razvoj teorije o pravednosti oporezivanja, Institut za javne finansije, Zagreb, 2012.

Karakteristike progresivnog i proporcionalnog oporezivanja

Kada govorimo o sistemu poreza na dohodak, ključno pitanje je koji sistem oporezivanja izabrati (proporcionalni ili progresivni), odnosno koji sistem je prikladan za određenu zemlju. Razloga za izbor jednog ili drugog sistema ima mnogo.

Kao što je navedeno, ključno pitanje svih teorijskih i empirijskih istraživanja i rasprava o poreskom sistemu, je poštovanje principa pravednosti. Teoretičari su mišljenja da se pravednost poreskog sistema svodi na izbor modaliteta oporezivanja između progresivnog i proporcionalnog oporezivanja.

Činjenica je da se ciljanim oporezivanjem većih dohodaka omogućava uvođenje različitih poreskih olakšica i oslobođenja u cilju ostvarivanja što veće pravičnosti u oporezivanju, što je jedan od ključnih principa poreskog sistema u svakoj državi. To s druge strane omogućava vođenje aktivne poreske politike koja podrazumijeva upotrebu poreskih instrumenata u cilju ostvarivanja mikro i makro ekonomskih efekata. Što se tiče mikroekonomskih efekata, država utiče na postojeću alokaciju ekonomskih resursa, a sa makro aspekta, država utiče na osnovne makroekonomske indikatore kao što su zapošljavanje, cijene, izvoz, uvoz itd.

Progresivnim oporezivanjem postižu se snažni stabilizacioni efekti na privredu, jer progresivni porezi imaju anticiklično dejstvo na privredna kretanja. Oni ublažavaju ciklične oscilacije i djeluju u pravcu povećanja ili smanjenja agregatne tražnje. Progresivni porez na dohodak se koristi kao automatski stabilizator, pošto sa rastom dohotka automatski raste i poreska obaveza, i time se reguliše agregatna tražnja. Najnovija istraživanja ukazuju na nužnost kreiranja boljih automatskih stabilizatora, koji bez neposrednog uticaja države automatski reaguju na promjene u ekonomskoj politici. Potreba za snaženjem automatskih stabilizatora radi ublažavanja negativnih posljedica ekonomske kontrakcije, postoji ne samo u razvijenim zemljama, već i u zemljama u razvoju, zbog činjenice da empirijske studije potvrđuju učestalost procikličnih fiskalnih politika.

Nasuprot progresivnih, proporcionalni porezi su objektivniji. Određivanje ključnih elemenata za oporezivanje, u slučaju progresivnog oporezivanja, vrši se na osnovu subjektivnih sudova i zaključaka nosilaca poreske vlasti. Kod progresivnog oporezivanja kreatori poreske politike procjenjuju na koliko će razreda biti podjeljene poreske osnovice, do kog iznosa dohotka će biti pojedini platni raspon za oporezivanje, kolike će biti poreske stope itd. Kod proporcionalnog oporezivanja tih dilema nema, pošto se kao osnovica za oporezivanje uzima ukupan dohodak i postoji samo jedna poreska stopa, uvažavajući naravno potrebu donosioca politika da definiše poreska oslobađanja određenih kategorija.

Također, praksa je pokazala da proporcionalni porezi ne izazivaju tako jak otpor plaćanju poreza, kao što je to slučaj sa progresivnim porezima. Progresivno oporezivanje izaziva različite vidove izbjegavanja plaćanja poreza i dovodi do seljenja kapitala iz zemalja sa oštrijim oporezivanjem u zemlje sa blažim režimom oporezivanja, a također se povećava pritisak da određene kategorije koje su visoko oporezovane, rade u zoni sive ekonomije. Pored toga, proporcionalni porezi imaju povoljniji uticaj na veličinu radnog napora, dok ga progresivni porezi destimulišu. Efekat supstitucije je izraženiji kod progresivnog oporezivanja, što znači da će poreski obveznici, u slučaju progresivnih poreskih stopa smanjivati svoj radni napor sa rastom dohotka, odnosno destimuliraju se radni naponi da se povećava dohodak. Svaki vid oporezivanja zahtjeva određenu administrativnu strukturu, ali je činjenica da proporcionalno oporezivanje zahtjeva manje administrativne kapacitete kako bi sistem nesmetano funkcionisao, jer se smanjuje vrijeme i trošak popunjavanja poreskih obrazaca koji su mnogo jednostavniji.

Kao jedan od ključnih argumenta zagovornika višestrukih stopa je da je višestruko oporezivanje prisutno u gotovo svim zemljama EU i okruženja, te da je mnogo pravedniji u odnosu na postojeći.

Zbog toga, ukoliko se FBiH oprijedijeli za progresivno oporezivanje putem više stopa, neophodno je anulirati negativne efekte na taj način da sa stanovišta privrednih subjekata (ukupno za sve subjekte u FBiH), prelaz sa proporcionalnog na progresivni način oporezivanja bude neutralan, odnosno da nebude dodatnog opterećenja za privredu FBiH.

Porez na dohodak u Federaciji Bosne i Hercegovine

U Federaciji BiH trenutno je na snazi Zakon o porezu na dohodak („Sl. novine FBiH“ br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13) kojim je propisana sveobuhvatna proporcionalna stopa poreza po kojem se prihodi fizičkih lica oporezuju po jedinstvenoj stopi od 10% na osnovicu koju čine neto plaće sa ukalkulisanim porezom po umanjenju ličnih odbitaka. Ova stopa se primjenjuje na sve ostvarene oporezive dohotke od nesamostalne djelatnosti, bez obzira na visinu istih. Iako je ovaj sistem oporezivanja u primjeni više od 6 godina, činjenica je da su od samog početka primjene, prisutne rasprave o tome da li je ovaj proporcionalni sistem adekvatan za naše društvo ili bismo trebali uvoditi progresivni sistem sa više stopa.

Analiza je rađena na bazi podataka Porezne uprave Federacije BiH o neto platama, platnim razredima i broju zaposlenih koji su primili plate za decembar 2014. godine.

Tabela 1. Broj zaposlenih osoba prema visini neto plate u decembru 2014. godine (u KM)

Raspon neto plata	Broj zaposlenih koji su primili plate	Iznos neto plata	Prosječna neto plata po zaposlenom	Porez na dohodak
do350	18.685	3.264.151,69	174,69	238.719,35
351-500	140.887	57.868.056,50	410,74	1.089.429,16
501-650	36.703	20.925.895,25	570,14	683.918,22
651-800	34.340	24.880.404,17	724,53	1.087.072,39
801-950	40.034	35.040.221,43	875,26	1.716.464,28
951-1100	30.697	31.242.379,24	1.017,77	1.756.373,26
1101-1400	34.228	42.292.868,20	1.235,62	2.767.232,25
1401-1700	17.229	26.418.169,34	1.533,35	1.937.461,81
1701-2000	9.889	18.179.345,81	1.838,34	1.446.498,65
2001-2500	8.017	17.766.401,70	2.216,09	1.524.243,81
2501-	8.534	33.014.595,03	3.868,60	3.198.989,91
UKUPNO	379.243	310.892.488,36	819,77	17.446.403,09

Izvor: Porezna uprava Federacije BiH

Neto plaća obuhvaća isplaćenu plaću za obavljene rad i isplaćene naknade plaća po osnovu radnog odnosa za godišnji odmor, plaćeni dopust, državne praznike, neradne dane propisane zakonom, plaćeno odsustvo s posla, bolovanje na teret poslodavca, zastoje u poslu bez krivnje zaposlenog.

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u decembru 2014. godine je ostvaren prihod po osnovu poreza na dohodak u iznosu od 17,45 mil. KM, uz registrovani broj zaposlenih od blizu 380 hiljada.

Tabela 2. Pregled poreznih stopa u zemljama EU

Poreske stope u zemljama EU (2013.)		
Zemlja	Nivo dohotka (u €) ³	Poreska stopa
Austrija	od 0 do 11.000	0%
	od 11.001 do 25.000	36,50%

³ U tabeli su prikazani rasponi ličnog dohotka po umanjenju svih odbitaka, u iznosima na godišnjem nivou. Lični dohodak se ovdje vezuje za ukupne dohotke iz više izvora (dohodci od nesamostalne djelatnosti, dohotci od samostalnog rada, dohotci od kapitala, socijalna primanja i penzije).

	od 25.001 do 60.000	43,21%
	Preko 60.000	50%
Bugarska		10%
Kipar	od 0 do 19.500	0%
	od 19.501 do 28.000	20%
	od 28.001 do 36.300	25%
	od 36.301 do 60.000	30%
	preko 60.000	35%
Češka	od 0 do 49.083	15%
	Preko 49.083	22%
Danska	od 0 do 56.506	39,60%
	Preko 56.506	54,60%
Estonija		21%
Francuska	od 0 do do 5.875	0%
	od 5.876 do 11.720	5,50%
	od 11.721 do 26.030	14%
	od 26.031 do 69.783	30%
	Preko 69.783	40%
Njemačka	od 0 do 8.130	0%
	od 8.131 do 52.880	14-42%
	od 52.881 do 250.730	42-45%
	Preko 250.730	45%
Irska	od 0 do 32.800	20%
	preko 32.800	41%
Italija	od 0 do 15.000	23%
	od 15.001 do 28.000	27%
	od 28.001 do 55.000	38%
	od 55.001 do 75.000	41%
	preko 75.000	43%
Letonija		24%
Litvanija		15%
Luksemburg	od 0 do 100.000	0-40%
	od 100.001 do 150.000	47%
	preko 150.000	49%
Malta	od 0 do 8.500	0%
	od 8.501 do 14.500	15%
	od 14.501 do 19.500	25%
	od 19.501 do 60.000	32%
	preko 60.000	35%
Poljska	od 0 do 19.296	18%
	19.297 i više	32%

Slovačka	od 0,00 do 34.401,74	19%
	34.401,75 i više	25%
Slovenija	od 0 do 8.021,34	16%
	od 8.021,35 do 18.960,28	27%
	od 18.960,29 do 70.907,20	41%
	70.907,21 i više	50%

Izvor: Taxation trends in the European Union, EUROSTAT, 2013.

Iz prethodne tabele jasno je da veoma mali broj zemalja EU ima jedinstvene stope poreza na dohodak.

Tabela 3. Pregled poreznih stopa u zemljama u okruženju

DRŽAVA	DOHODAK STOPA %
Srbija	10% i 15% na iznos do šestostruke prosječne godišnje zarade - 10%; na iznos preko šestostruke prosječne godišnje zarade - 10% na iznos od šestostruke prosječne godišnje zarade + 15% na iznos preko šestostruke prosječne godišnje zarade
BiH	10%
Hrvatska	12% 26.400,00 kn godišnje (do 2.200,00 kn mjesečno)
	25% iznad 26.400,00 kn do 105.600,00 kn godišnje, odnosno na idućih 79.200,00 kn (od 2.200,00 kn do 8.800,00 kn mjesečno, odnosno na idućih 6.600,00 kn)
	40% iznad 105.600,00 kn godišnje (iznad 8.800,00 kn mjesečno)
Makedonija	10%
Slovenija	16%, 27%, 41% Najviša stopa se koristi za prihod koji prelazi 15.268,77 €. Lična umanj enje se kreću u rasponu od 3143.57€ 6.205.68 i posebne olakšice za studente, invalide, starije opd 65 god itd

Izvori: Taxation trends in the European Union, EUROSTAT, 2014.; Zakon o porezu na dohodak građana Republike Srbije, Porezna uprava Hrvatske

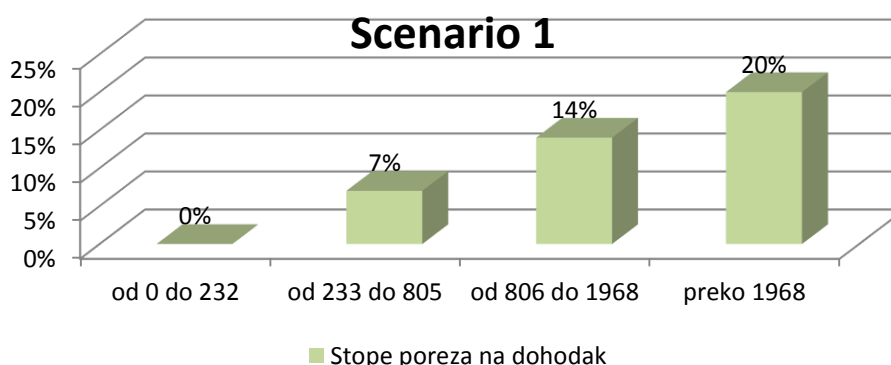
Kao što vidimo, osim Bosne i Hercegovine, proporcionalnu stopu oporezivanja poreza na dohodak od zemalja u okruženju ima još Makedonija i Srbija (izuzev godišnjeg plaćanja poreza na dohodak iznad trostrukog iznosa prosječne godišnje zarade, koja se oporezuje progresivnom metodom), dok ostale zemlje imaju progresivne stope oporezivanja.

Analiza različitih opcija uvođenja diferenciranja poreznih stopa na dohodak od nesamostalne djelatnosti

U ovom dijelu analize ćemo dati prikaz različitih scenarija uvođenja diferenciranih stopa. U oba načina obračuna poreza na dohodak u tabelama 2. i 3., obračun doprinosa na i iz plata, te obračun osnovice za oporezivanje dohotka ostaje nepromjenjen. Izračun osnovice za obračun poreza na dohodak je identičan kao u postojećem načinu oporezivanja, jer se ista dobija po umanjenju ličnog odbitka svakog zaposlenog radnika i nakon njenog utvrđivanja se primjenjuju diferencirane stope za pojedine razrede osnovica za oporezivanje dohotka.

U tabeli 2. prikazana su dva scenarija oporezivanja plata progresivnom metodom (jedna stopa – jedan razred) prema različitim platnim rasponima i pripadajućim rasponima osnovica za oporezivanje sa diferenciranim stopama. Na svaki platni razred je u cjelosti primjenjena stopa poreza na dohodak koja je dodjeljena odgovarajućem platnom razredu. U posljednjoj koloni tabele prikazana je razlika iznosa poreza na dohodak svake pojedine varijante u odnosu na postojeće stanje.

Scenario 1. utvrđuje diferencirane stope oporezivanja dohotka od nesamostalne djelatnosti, na način da se dohotci čije su pripadajuće osnovice za oporezivanje svrstane u raspon od 0 do 232 KM oporezuju sa nultom stopom, dohotci čije su osnovice za oporezivanje u rasponu od 233 do 805 KM stopom od 7%, dohotci čije su osnovice za oporezivanje u rasponu od 806 do 1.968 KM stopom od 14%, dok bi se dohotci čije su osnovice za oporezivanje iznad 1.968 KM oporezivali stopom od 20%. Ovakvim načinom oporezivanja, došlo bi do povećanja prihoda po osnovu oporezivanja plata za 191.111,56 KM mjesečno, odnosno za 2.293.338,72 KM na godišnjem nivou.

Scenario 2. utvrđuje diferencirane stope oporezivanja dohotka na način da se dohotci čije su pripadajuće osnovice za oporezivanje svrstane u raspon od 0 do 232 KM oporezuju sa nultom stopom, dohotci čije su pripadajuće osnovice u rasponu od 233 do 1.630 KM stopom od 10%, dok bi se dohotci sa pripadajućim osnovicama za oporezivanje iznad 1.630 KM oporezivali stopom od 20%. Ovakvim načinom

oporezivanja iznos poreza bi bio uvećan za 99.850,79 KM mjesečno, odnosno za 1.198.209,48 KM na godišnjem nivou.

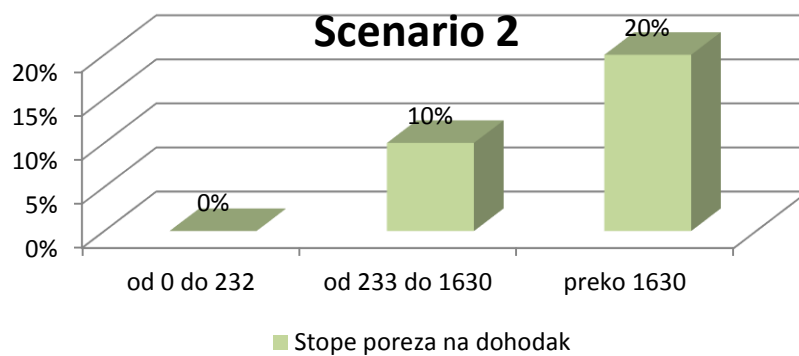

Tabela 2. Progressivna metoda oporezivanja plata (jedna stopa – jedan razred)

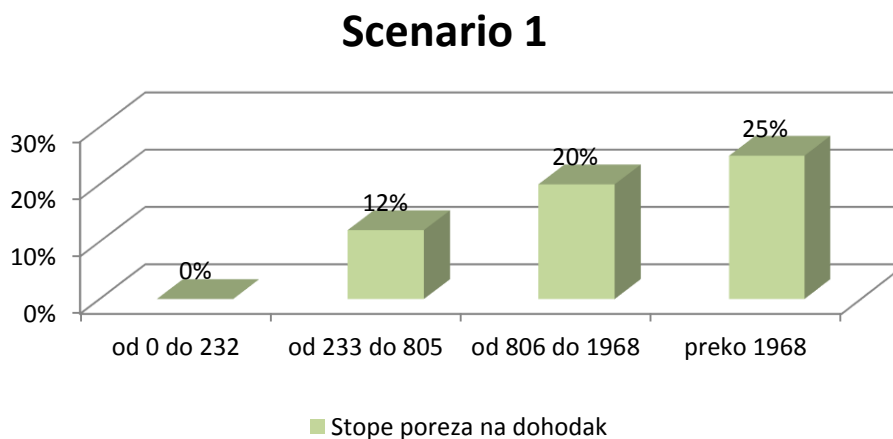
Raspon mjesečnih neto plaća (u KM)	Broj zaposlenika	Raspon osnovice za oporezivanje	Neto plaća	Osnovica za oporezivanje po umanjenju ličnog odbitka	Porez na dohodak po postojećem obračunu (5x 10%)	Stope poreza na dohodak	Iznos poreza po različitim stopama (5x7)	Mjesečna razlika iznosa poreza (8-6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Scenario 1								
od 0 do 800	230.615	od 0 do 232	106.938.507,61	30.991.391,20	3.099.139,12	0%	0,00	-3.099.139,12
od 801 do 1400	104.959	od 233 do 805	108.575.468,87	62.400.697,90	6.240.069,79	7%	4.368.048,85	-1.872.020,94
od 1401 do 2500	35.135	od 806 do 1968	62.363.916,85	49.082.042,70	4.908.204,27	14%	6.871.485,98	1.963.281,71
preko 2500	8.534	preko 1968	33.014.595,03	31.989.899,10	3.198.989,91	20%	6.397.979,82	3.198.989,91
Ukupno	379.243		310.892.488,36	174.464.030,90	17.446.403,09		17.637.514,65	191.111,56
Scenario 2								
od 0 do 800	230.615	od 0 do 232	106.938.507,61	30.991.391,20	3.099.139,12	0%	0,00	-3.099.139,12
od 801 do 2500	140.094	od 233 do 1630	170.939.385,72	111.482.740,60	11.148.274,06	10%	11.148.274,06	0,00
preko 2500	8.534	preko 1630	33.014.595,03	31.989.899,10	3.198.989,91	20%	6.397.979,82	3.198.989,91
Ukupno	379.243		310.892.488,36	174.464.030,90	17.446.403,09		17.546.253,88	99.850,79

Izvor: Poreska uprava FBiH, obrada: FZZPR

NAPOMENA: Osnovice za oporezivanje su u cjelosti množene sa odgovarajućim stopama poreza na dohodak za svaki raspon osnovice za oporezivanje, tako da zaposleni čija je osnovica za oporezivanje iznad 232 KM (granični iznos ispod kojeg se ne plaća porez na dohodak) obračunavaju puni iznos poreza bez odbitka 232 KM. Takođe, dohotci sa pripadajućim osnovicama za oporezivanje se u cjelosti oporezuju stopama koje su dodjeljene odgovarajućem rasponu osnovica za oporezivanje, bez primjene nižih stopa na dio koji se odnosi na osnovice za oporezivanje iz prethodnih raspona.

U tabeli 3. dat je pregled scenarija u kojima se dohodak oporezuje primjenom progresivnog načina oporezivanja (jedan razred – više stopa) za različite visine osnovice za oporezivanje, na način da se dohotci, čije osnovice za oporezivanje pripadaju prvom (najnižem) rasponu, u svim scenarijima oporezuju nultom stopom, a dohotci, sa osnovicama za oporezivanje iz svakog narednog raspona, oporezuju višom stopom, i to samo na iznos iznad gornje granice prethodnog raspona osnovice za oporezivanje.

Scenario 1. iz tabele oporezuje dohotke na način da se dohotci čije su osnovice za oporezivanje svrstane u prvi raspon oporezuju nultom stopom, dohotci čije su osnovice za oporezivanje svrstane u drugi raspon stopom od 12% (na iznos iznad 232 KM do 805 KM), dohotci čije se osnovice za oporezivanje nalaze u trećem rasponu stopom od 20% (na iznos iznad 805 KM do 1.968 KM), dok bi se dohotci čije se osnovice za oporezivanje svrstavaju u četvrti raspon oporezivali sa 25% (na iznos iznad 1.968 KM). Ovakvim načinom oporezivanja bi se ostvario dodatni prihod po osnovu poreza na dohodak u visini od 65.753,28 KM mjesečno, što bi na godišnjem nivou iznosilo 789.039,34 KM.

Scenario 2. iz tabele oporezuje dohotke na način da se dohotci čije su osnovice za oporezivanje u prvom rasponu oporezuju nultom stopom, dohotci čije osnovice za oporezivanje pripadaju drugom rasponu stopom od 15% (na iznos iznad 232 KM do 1.630 KM), dok bi se dohotci čije osnovice za oporezivanje pripadaju trećem rasponu oporezivali stopom od 22% (na iznos iznad 1.630 KM). Ovakvim načinom oporezivanja bi se ostvario dodatni prihod po osnovu poreza na dohodak u visini od 167.774,80 KM mjesečno, što bi na godišnjem nivou iznosilo 2.013.297,56 KM.

Scenario 2

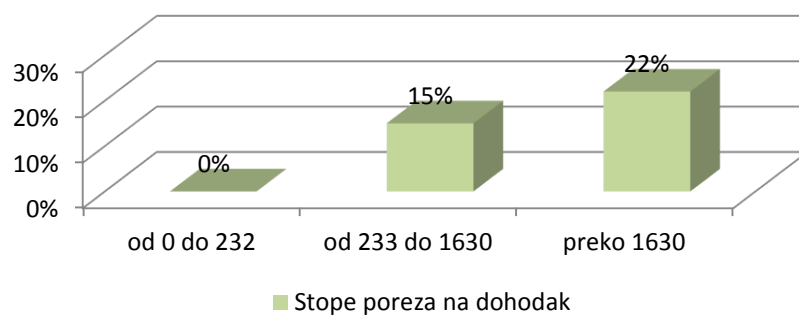

Tabela 3. Progresivna metoda oporezivanja plata (jedan razred – više stopa)

Raspon mjesečnih neto plaća (u KM)	Raspon osnovice za oporezivanje	Broj zaposlenika	Osnovica za oporezivanje po umanjenju ličnog odbitka	Srazmjerni dio osnovice za oporezivanje (prosjeak)	Ukupan iznos osnovice za oporezivanje (5x3)	Stope poreza (%)	Prosječan porez po diferenciranim stopama	Ukupan porez po diferenciranim stopama (6x7)	Porez po postojećem obračunu (4x10%)	Razlika poreza na mjesečnom nivou (9-10)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Scenario 1										
od 0 do 800	od 0 do 232	230.615	30.991.391,20	134,39		0%	0,00	0,00	3.099.139,12	-3.099.139,12
od 801 do 1400	od 233 do 805	104.959	62.400.697,90	594,52		12%	43,50	4.566.025,19	6.240.069,79	-1.674.044,60
Dio koji se oporezuje				232,00	24.350.488,00	0%	0,00	0,00		
				362,52	38.050.209,90	12%	43,50	4.566.025,19		
				0,00	0,00		0,00	0,00		
od 1401 do 2500	od 806 do 1968	35.135	49.082.042,70	1.396,96		20%	187,15	6.575.585,52	4.908.204,27	1.667.381,25
Dio koji se oporezuje				232,00	8.151.320,00	0%	0,00	0,00		
				573,00	20.132.355,00	12%	68,76	2.415.882,60		
				591,96	20.798.514,60	20%	118,39	4.159.702,92		
preko 2500	preko 1968	8.534	31.989.899,10	3.748,52		25%	746,49	6.370.545,66	3.198.989,91	3.171.555,75
Dio koji se oporezuje				232,00	1.979.888,00	0%	0,00	0,00		
				573,00	4.889.982,00	12%	68,76	586.797,84		
				1.163,00	9.925.042,00	20%	232,60	1.985.008,40		
				1.780,52	15.194.957,68	25%	445,13	3.798.739,42		
Ukupno		379.243	174.464.030,90	460,03				17.512.156,37	17.446.403,09	65.753,28
Ukupno na godišnjem nivou										789.039,34

Scenario 2			Osnov.nak.LO							
od 0 do 800	od 0 do 232	230.615	30.991.391,20	134,39		0%	0,00	0,00	3.099.139,12	-3.099.139,12
od 801 do 2500	od 233 do 1630	140.094	111.482.740,60	795,77		15%	84,57	11.847.119,16	11.148.274,06	698.845,10
Dio koji se oporezuje				232,00	32.501.808,00	0%	0,00	0,00		
				563,77	78.980.794,38	15%	84,57	11.847.119,16		
preko 2500	preko 1630	8.534	31.989.899,10	3.748,52		22%	675,77	5.767.058,73	3.198.989,91	2.568.068,82
Dio koji se oporezuje				232,00	1.979.888,00	0%	0,00	0,00		
				1.398,00	11.930.532,00	15%	209,70	1.789.579,80		
				2.118,52	18.079.449,68	22%	466,07	3.977.478,93		
Ukupno		379.243	174.464.030,90	460,03				17.614.177,89	17.446.403,09	167.774,80
Ukupno na godišnjem nivou										2.013.297,56

Izvor: Porezna uprava Federacije BiH; Obrada: FZZPR

NAPOMENA: U svakom platnom razredu i pripadajućem razredu osnovica za oporezivanje, primjenjuju se različite stope oporezivanja prema odgovarajućim stopama za prethodne razrede, tako da se stopa za određeni razred primjenjuje samo na razliku osnovice za oporezivanje iz tog razreda i prethodnih razreda. Ovakav sistem oporezivanja dohodaka postoji u Hrvatskoj, gdje se, po umanjenju ličnog odbitka primjenjuju tri različite stope oporezivanja na tri raspona osnovice za oporezivanje i na taj način se dolazi do iznosa poreza na dohodak. U primjeru koji smo naveli u tabeli 3., u oba scenarija svi zaposleni sa osnovicom za oporezivanje do 232 KM su oslobođeni poreza na dohodak, a to oslobađanje se nadoknađuje primjenom viših poreznih stopa na osnovice za oporezivanje iznad 233 KM.